

MINISTERSTWO RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DEPARTAMENT RYNKU PRACY

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, tel. +48 538 11 76 70

<https://www.gov.pl/web/rodzina>; e-mail: sekretariat.drp@mrips.gov.pl

DRP-XI.070.18.2022.MP

Warszawa, dnia 7 kwietnia 2022 r.

Pan
Jan Gogolewski
Prezes
Związku Rzemiosła Polskiego

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pismo z dnia 22 marca br., znak NO-BS/39/2022 nt. zatrudnienia młodocianych obywateli Ukrainy na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego przedstawiam odpowiedzi na poszczególne pytania.

Ad 1 i 5.

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583, z późn. zm.) nie zawiera regulacji, które określałyby zasady podejmowania pracy w Polsce przez młodocianych uczniów będących uchodźcami z Ukrainy, jak również zapewnienia im realizacji kształcenia zawodowego.

W związku z powyższym w tym zakresie znajdują zastosowanie właściwe przepisy Kodeksu pracy oraz *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania* (Dz.U. z 2018 r., poz. 2010, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 191 Kodeksu pracy wolno zatrudniać tylko tych młodocianych, którzy:

- 1) ukończyli co najmniej ośmioletnią szkołę podstawową;
- 2) przedstawią świadectwo lekarskie stwierdzające, że praca danego rodzaju nie zagraża ich zdrowiu.

Młodociany, który nie posiada jeszcze kwalifikacji zawodowych, może być zatrudniony tylko w celu przygotowania zawodowego, a podstawą prawną takiego zatrudnienia jest umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego. Jej obligatoryjnym elementem jest wskazanie w treści umowy czasu trwania i miejsca odbywania przygotowania zawodowego (art. 195 § 1 pkt 2 k.p.).

Przygotowanie zawodowe młodocianych odbywa się w dwóch formach, z których jedna to nauka zawodu. Zgodnie z § 1 ust. 2 ww. rozporządzenia Rady Ministrów, nauka zawodu ma na celu przygotowanie młodocianego do pracy w charakterze wykwalifikowanego pracownika lub czeladnika i obejmuje dokończanie teoretyczne oraz praktyczną naukę zawodu, która jest organizowana u pracodawcy na zasadach ustalonych w odrębnych przepisach, tj. w *rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu* (Dz. U. poz. 391).

POLSKI
ŁĄD

Plan rozwoju na
najbliższą dekadę
gov.pl/polski-lad

Zgodnie z § 6 rozporządzenia Rady Ministrów nauka zawodu trwa nie dłużej niż 36 miesięcy, z zastrzeżeniem przypadków określonych w § 12.

W świetle powyższego, w opinii Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej nie jest wykluczona możliwość zawierania umów o pracę w celu przygotowania zawodowego z młodocianymi obywatelami Ukrainy, którzy chcą rozpocząć praktyczną naukę zawodu, na pełny okres 36 miesięcy.

Ad 2.

Na podstawie § 14 ww. rozporządzenia Rady Ministrów w razie przerwania nauki zawodu i podjęcia jej (a więc niejako kontynuowania) w tym samym lub zbliżonym zawodzie u tego samego albo innego pracodawcy, czas odbytej poprzednio nauki zawodu wlicza się młodocianemu do okresu wymaganego do odbycia przygotowania zawodowego, jeżeli przerwa w nauce zawodu nie trwała dłużej niż 12 miesięcy, a w przypadku podjęcia nauki zawodu u innego pracodawcy - dodatkowo po sprawdzeniu stopnia opanowania zawodu. Zaliczenia praktycznej nauki zawodu dokonuje pracodawca, który przyjął młodocianego w celu dokończenia nauki zawodu, a zaliczenia przedmiotów teoretycznych - w zakresie zrealizowanym w okresie odbywania przygotowania zawodowego u poprzedniego pracodawcy - dokonuje podmiot prowadzący teoretyczne kształcenie zawodowe tego młodocianego w czasie odbywania przez niego przygotowania zawodowego ponownie u tego samego albo u innego pracodawcy. Przepisy dotyczą odpowiednio młodocianych, którzy rozpoczęli naukę zawodu na innej podstawie niż umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego, lecz nauki tej nie ukończyli.

Należy również zauważyć, że przepis § 14 ww. rozporządzenia Rady Ministrów nie określa katalogu przyczyn przerwania nauki zawodu. To wskazywałoby na możliwość jego zastosowania między innymi w przypadku, gdy okres nauki zawodu młodocianego obywatela Ukrainy został przerwany wskutek konfliktu zbrojnego na terytorium Ukrainy i związaną z tym faktem konieczność migracji. Innymi słowy, w niewiążącej opinii Departamentu, przepisy powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów nie wykluczają również możliwości zawarcia umowy w celu przygotowania zawodowego z młodocianym obywatelem Ukrainy, który chce kontynuować praktyczną naukę zawodu w Polsce, na krótszy niż 36 miesięcy okres stanowiący różnicę 36 miesięcy i liczby miesięcy nauki zrealizowanej na terytorium Ukrainy.

Ad 3.

Art. 24 ust. 1 *ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* stanowi: *Ochotnicze Hufce Pracy mogą realizować zadania, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, na rzecz obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 22 ust. 1, którzy ukończyli 15 lat i nie ukończyli 25 lat.* W związku z tym pracodawcy, którzy zatrudnią obywateli Ukrainy w ramach przygotowania zawodowego młodocianych, będą mogli uzyskać refundację wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne od tych wynagrodzeń zgodnie z przepisami art. 12 ust. 5 pkt 5 *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. poz. 680).

Ad 4.

Kwestie dofinansowania kosztów wyszkolenia ucznia zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty należą do zakresu właściwości Ministra Edukacji i Nauki. Z tego względu pismo Pana Prezesa zostało przekazane do Departamentu Strategii, Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego Ministerstwie Edukacji i Nauki z prośbą o udzielenie odpowiedzi bezpośrednio.

Ad 6.

Co do zasady, przy zawieraniu umowy w celu przygotowania zawodowego wymagane jest świadectwo ukończenia szkoły podstawowej. Wydaje się jednak, że w obecnej sytuacji kryzysu migracyjnego wywołanego działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy, w przypadku braku świadectwa ukończenia szkoły podstawowej można uznać za wystarczające oświadczenie o ukończeniu ukraińskiej szkoły podstawowej lub uczęszczaniu do szkoły zawodowej.

Analogiczne stanowisko prezentuje Ministerstwo Edukacji i Nauki na stronie: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zasady-przyjmowania-cudzoziemcow-do-polskich-szkol-w-kontekscie-obecnej-sytuacji-na-ukrainie> .

Według zamieszczonych tam wyjaśnień ustalenie klasy (roku nauki) następuje na podstawie dokumentów wydanych przez szkołę za granicą, a w przypadku ich braku oświadczenia rodziców o sumie lat nauki za granicą. Dokumenty nie muszą być przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego na język polski.

Z poważaniem,

dr Ewa Flaszyńska
Dyrektor
Departamentu Rynku Pracy

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Piotr Bartosiak
Dyrektor Departamentu Strategii, Kwalifikacji
i Kształcenia Zawodowego
Ministerstwo Edukacji i Nauki

Pani Małgorzata Zwiercan
Komendant Główny
Ochotniczych Hufców Pracy

Komendanci Wojewódzcy
Ochotniczych Hufców Pracy